

**გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული
ჩხრეკის კანონიერება და ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ
ნივთობების დასაშვებობა: საქართველოს საკონსტიტუციო
სასამართლოს გადაწყვეტილების ანალიზი**

ნინო ქარცხია*

I. შესავალი

ჩხრეკა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების ერთ-ერთი ყველაზე შემზღუდავი საგამოძიებო მოქმედებაა, ამიტომაც ის სისხლის სამართლის პროცესის განსაკუთრებით პრობლემური საკითხია. ჩხრეკა მიმართულია დანაშაულის ჩამდენი პირის აღმოჩენისა და სისხლისსამართლებრივ პასუხისგებაში მიცემისთვის საჭირო მტკიცებულებების მოპოვებისკენ.¹ მისი მიზანია საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე საგნის აღმოჩენა, ფიქსაცია და ამოღება. ქართული კანონმდებლობა გადაუდებელი აუცილებლობისას უშვებს ჩხრეკის ჩატარებას სასამართლოს განჩინების გარეშე.² საგამოძიებო მოქმედებები, რომლებიც ტარდება სასამართლოს წინასწარი ნებართვის გარეშე, წარმოშობს იმის საფრთხეს, რომ გამოძიების ჩამტარებელი სუბიექტი შეიძლება გასცდეს თავისი უფლებამოსილების ფარგლებს, დაუსაბუთებლად შეზღუდოს კერძო პირის კონსტიტუციით გარანტირებული უფლებები, ამიტომ საჭიროა სასამართლოს შემდგომი კონტროლი იყოს ეფექტური, რათა მინიმუმამდე იქნეს დაყვანილი „არაკეთილსინდისიერი“ გამოძიების საფრთხეები.

საერთო სასამართლოები თავადვე შენიშნავენ, რომ „ჩხრეკის წარმოებაზე შემდგომი (შემოწმებითი) სასამართლო კონტროლის

---

* გრიგოლ რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტის დოქტორანტი, შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემიის მთავარი ინსტრუქტორი. orcid.org/0000-0002-3578-9529.

¹ ჯორბენაძე ო., წინასასამართლო გამოძიებისას და წინასასამართლო განხილვისას ადამიანის უფლებათა დაცვაზე სასამართლო კონტროლის პროცედურები, ნაწილი I, თბილისი, 2016, 45-46.

² საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი ნაწილი, 120-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

ეფექტურობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, იმის გათვალისწინებით, რომ პრაქტიკაში ჩხრეკა-ამოღების აბსოლუტური უმრავლესობა გადაუდებელი აუცილებლობის საფუძველით განჩინების გარეშე ტარდება³, რითაც კიდევ უფრო მეტი რისკი იქმნება საგამოძიებო ორგანოების მხრიდან ამ უფლებამოსილებების ბოროტად გამოყენებისთვის. განსაკუთრებით მატულობს საფრთხე, როდესაც ჩხრეკა მხოლოდ ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე ტარდება და არ არის გამყარებული სხვა დამატებითი მტკიცებულებით, სასამართლო კი სრულად მოკლებულია შესაძლებლობას გადაამოწმოს იგი.⁴

სწორედ საგამოძიებო მოქმედება, სასამართლოს განჩინების გარეშე პირადი ჩხრეკის გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარების საფუძველზე და მის შედეგად ამოღებული ნივთმტკიცების დასაშვებობას ეხება საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

II. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

და პროცესუალური ისტორია

1. საქმის ფაქტობრივი გარემოებები

2017 წლის 7 ივნისს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გამომძიებელმა შეადგინა პატაკი, რომელიც ეყრდნობოდა კონფიდენცის⁵

---

³ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის N12 ანგარიში სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის თაობაზე თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, გორისა და თელავის სასამართლოებში, 2018, 97; თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2016 წლის 14 ივლისის N1გ/1197 განჩინება, პ.5.

⁴ „ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის მე-3 პუნქტი.

⁵ „ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით კონფიდენცია ნიშნავს საიდუმლო თანამშრომელს, 18 წელს მიღწეულ ქმედუნარიან ფიზიკურ პირს, რომელიც ნებაყოფლობით, კონტრაქტის საფუძველზე, თანამშრომლობს ოპერატიულ-სამძებრო ორგანოსთან ან გამომძიებელთან და ასრულებს კონტრაქტით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს.

მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, რომლის თანახმადაც, მოსარჩელე გიორგი ქებურია, რეგისტრირებული კონკრეტულ მისამართზე, ნარკოტიკული საშუალებების აქტიური მომხმარებელი იყო და ეწეოდა ნარკოტიკული საშუალებების შეძენა-შენახვას. 2017 წლის 7 ივნისს ის სავარაუდოდ იმყოფებოდა თბილისში, კონკრეტული მისამართის მიმდებარე ტერიტორიაზე და თან ჰქონდა ნარკოტიკული ნივთიერება. გამომძიებლის პატაკი სხვა ინფორმაციას არ შეიცავდა და საკანონმდებლო შეზღუდვების გამო არც კონფიდენცის ვინაობა იყო ცნობილი. იმავე დღეს დაიწყო გამოძევა პატაკში არსებული ინფორმაცია აისახა ხსენებული გამომძიებლის გამოკითხვის ოქმშიც, სადაც გამომძიებელი დამატებით აღნიშნავდა, რომ ის ინფორმაციის მომწოდებელთან დიდი ხნის განმავლობაში თანამშრომლობდა და სრულად ენდობოდა მის ინფორმაციას, ვინაიდან მის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე, არაერთი დანაშაული გახსნილა. 7 ივნისს გადაუდებელი აუცილებლობის საფუძველით, გამომძიებლის დადგენილებით, შსს-ის თანამშრომლებმა გიორგი ქებურია გაჩხრიკეს. ჩხრეკის შედეგად ამოიღეს ნარკოტიკული ნივთიერება. მოსარჩელე გიორგი ქებურია დააკავეს პირადი ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთიერი მტკიცებულების ნარკოტიკული საშუალებების დიდი ოდენობით შეძენა-შენახვის ბრალდებით. მეორე დღეს, 8 ივნისს, საქმის პროკურორმა შუამდგომლობით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს მოსარჩელის გადაუდებლად ჩატარებული პირადი ჩხრეკის კანონიერად ცნობის თაობაზე. სასამართლომ განიხილა შუამდგომლობა და კანონიერად ცნო გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული მოსარჩელის ჩხრეკა.⁶

2. გამოსაყენებელი ნორმა და პრობლემა

მოსარჩელე სადავო ნორმის კონსტიტუციასთან შესაბამისობის შემოწმებას ძირითადი კანონის რამდენიმე ნორმასთან მიმართე-

⁶ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, I, 5.

ბით ითხოვდა. მისი პრობლემა დაკავშირებული იყო არა მთლიანად სადავო ნორმებით დადგენილ ინსტიტუტთან – დასაბუთებული ვარაუდის საფუძველზე პირის ჩხრეკასთან, არამედ მის გარკვეულ ნორმატიულ შინაარსთან.⁷ მოსარჩელე მხარის აზრით, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი ჩხრეკის ჩატარებისთვის აუცილებელი სტანდარტი დასაბუთებულ ვარაუდს ადგენს,⁸ რომელიც, თავის მხრივ, საგამოძიებო მოქმედების ჩატარებისთვის მოითხოვს ფაქტებისა და ინფორმაციის ერთობლიობას.⁹ მიუხედავად ამისა, სასამართლო პრაქტიკა მოცემულ ნორმატიულ დებულებებში კითხულობს წესს, რომლის თანახმად, დასაბუთებული ვარაუდის სტანდარტი საგამოძიებო ორგანოების მიერ იქმნება უმეტესად შესაბამის ოპერატიულ ინფორმაციაზე მითითებით, ყოველგვარი დამატებითი კრიტერიუმის მოპოვებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით ჩატარებული შემდგომი საგამოძიებო მოქმედების, თუ მოსამართლის მიერ ინფორმაციის რაიმე ფორმით გადამონმების გარეშე. მოსარჩელე მხარე პრობლემურად მიიჩნევდა სადავო დებულებების იმ ნორმატიულ შინაარსს, რომელიც უშვებს ჩხრეკის ჩატარებას ოპერატიული ინფორმაციის საფუძველზე ისე, რომ მოსამართლეს არ აქვს შესაძლებლობა, გადამონმოს ამ ინფორმაციის სანდოობა პირველწყაროსთან და ინფორმაციის გადამონმებისთვის არც სხვა დამატებითი საგამოძიებო ღონისძიება მოითხოვება.¹⁰

მოსარჩელე მხარის აზრით, სასამართლო ჩხრეკის კანონიერების დასაბუთებისთვის, მათ შორის, ეყრდნობა ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ ნივთს. სასარჩელო მოთხოვნის თანახმად, ჩხრეკის კანონიერების შემოწმებისას სასამართლო უნდა აფასებდეს მხოლოდ ჩხრეკამდე არსებული ფაქტებისა და გარემოებების ერთობლიობას და საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლის საწინააღმდეგოა,

⁷ იქვე, II, 1-2, 4.

⁸ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილები, 121-ე მუხლის პირველი ნაწილი.

⁹ იქვე, მე-3 მუხლის, მე-11 ნაწილი, 2009.

¹⁰ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 1-2, 4.

შესაბამისად, ჩხრეკის შედეგი ჩხრეკის ჩატარების კანონირებაზე გავლენას არ უნდა ახდენდეს. ყოველივე აღნიშნული ქმნის საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული ადამიანის პირადი ცხოვრების უფლების არაგონივრული და თვითნებური შეზღუდვის რისკს, ამიტომაც მოსარჩელე მხარეს მიაჩნია, რომ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილები და 121-ე მუხლის პირველი ნაწილი ითვალისწინებს გაუმართლებელ ჩარევას საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლით დაცულ უფლებაში.¹¹

რაც შეეხება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადებას, სადაც მითითებულია, რომ გამამტყუნებელი განაჩენი უნდა ეფუძნებოდეს მხოლოდ ერთმანეთთან შეთანხმებულ, აშკარა და დამაჯერებელ მტკიცებულებათა ერთობლიობას, რომელიც გონივრულ ეჭვს მიღმა ადასტურებს პირის ბრალეულობას, მოსარჩელისთვის პრობლემურია სადავო ნორმის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს მხოლოდ ჩხრეკის შედეგად ამოღებული მტკიცებულების საფუძველზე და მისგან გამომდინარე მტკიცებულებების საფუძველზე გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანის შესაძლებლობას, მაშინ, როდესაც ბრალდებული აპელირებდა პოლიციელის მიერ ნივთის ჩადებაზე და თავდაპირველი ჩხრეკის ღონისძიება მხოლოდ კონფიდენტის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას ეყრდნობოდა. სადავო ნორმატიული შინაარსი ეწინააღმდეგება უტყუარ მტკიცებულებებზე დაყრდნობით გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანის უფლებას, ვინაიდან საშუალებას იძლევა, სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი ისეთ მტკიცებულებებს დაეფუძნოს, რომელთა სანდოობისა და კანონიერების გადამოწმება მოსამართლეს არ შეუძლია.¹² აღსანიშნავია, რომ საკონსტიტუციო სასამართლოს კოლეგიამ სამივე სადავო მუხლთან მიმართებით წარმოდგენილი მოსარჩელის მსჯელობა მიიჩნია საკმარისად დასაბუთებულად და სარჩელი დასაშვებად სცნო.

¹¹ იქვე, I, 9-10.

¹² იქვე, I- 4.

3. პროცესუალური ისტორია

საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსით განსაზღვრულია ჩხრეკის ჩატარების მიზნები და საფუძვლები. ჩხრეკის მიზანია სისხლის სამართლის საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ამოღება. საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის ამოსაღებად ჩხრეკა შეიძლება ჩატარდეს, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ ის ინახება გარკვეულ ადგილზე, გარკვეულ პირთან და მის აღმოსაჩენად საჭიროა ძებნა.¹³ პროკურორს, გამომძიებელს, დაკავების უფლებამოსილებით აღჭურვილ პირს უფლება აქვთ, დასაბუთებული ვარაუდის არსებობისას პირადი ჩხრეკით ამოიღონ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე საგანი, დოკუმენტი, ნივთიერება თუ ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტი, რომელიც აღმოჩენილია პირის ტანსაცმელზე, მის ხელთ არსებულ ნივთში ან სატრანსპორტო საშუალებაში, სხეულზე ან სხეულში.¹⁴ ხსენებული ნორმა ჩხრეკის ჩატარების დასაბუთებული ვარაუდის სტანდარტს აწესებს, რაც იმას ნიშნავს, რომ უნდა არსებობდეს ფაქტების ან ინფორმაციის ერთობლიობა, რომელიც კონკრეტულ ადგილზე საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე ნივთის არსებობის და მისი ნებაყოფლობით გაცემა-გაუცემლობის შესახებ დასაბუთებულ ვარაუდს შექმნის.¹⁵

პრობლემა დაკავშირებულია ჩხრეკის ჩატარებასთან, რომელიც „ოპერატიული ინფორმაციის“ საფუძველზე ხორციელდება. ოპერატიულ ინფორმაციაში მოიაზრება „ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული საიდუმლო პირის მიერ, შესაბამისი უწყებისთვის/თანამდებობის პირისთვის მიწოდებული ინფორმაცია, ანონიმური პირის მიერ შესაბამისი უწყებისთვის/თანამდებობის პირისთვის მიწოდებული ინ-

¹³ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილები.

¹⁴ იქვე, 121-ე მუხლი.

¹⁵ იქვე, მე-3 მუხლის მე-11 ნაწილი.

ფორმაცია.¹⁶ ასევე განსაზღვრულია საიდუმლო თანამშრომლის, კონფიდენციალური დეფინიცია – კონფიდენცია 18 ნელს მიღწეული ქმედუნარიანი ფიზიკური პირი, რომელიც ნებაყოფლობით, კონტრაქტის საფუძველზე თანამშრომლობს ოპერატიულ-სამძებრო ორგანოსთან ან გამომძიებელთან და ასრულებს კონტრაქტით გათვალისწინებულ ვალდებულებებს.¹⁷

კანონი იცნობს კონფიდენციალურ განსხვავებულ სუბიექტსაც, „ინფორმაციის მიმწოდებელ წყაროს“, რომლის ორგანოებთან კონფიდენციალური თანამშრომლობის ხარისხი გაცილებით მცირე შეიძლება იყოს და მაგალითად, გამოიხატებოდეს ინფორმაციის ერთ-ჯერად მიწოდებაში.¹⁸ „ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის განმახორციელებელი საიდუმლო თანამშრომლის ან ინფორმაციის მიმწოდებელი წყაროს გახმაურება-გამჟღავნება აკრძალულია გასული დროის მიუხედავად, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა“.¹⁹ კანონის თანახმად, ცნობები იმ პირთა შესახებ, რომლებიც კონფიდენციალურ საფუძველზე თანამშრომლობენ ან თანამშრომლობდნენ ოპერატიულ-სამძებრო საქმიანობის განმახორციელებელ ორგანოებთან, სახელმწიფო საიდუმლოებაა.²⁰ კანონი, ერთი მხრივ, სახელმწიფო საიდუმლოებასთან წვდომის გარანტირებულ უფლებას კონკრეტული მაღალი თანამდებობის პირებისთვის არჩევის/დანიშვნისთანავე უზრუნველყოფს, ხოლო, სხვა შემთხვევაში, ადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებასთან დაშვების საკმაოდ კომპლექსურ და ხანგრძლივ პროცედურას, რაც იმის დასკვნის საფუძველს იძლევა, რომ მოსამართლე ჩხრეკის კანონიერების შემოწმებისას მოკლებულია შესაძლებლობას, გადაამოწმოს პატაკ-

¹⁶ „ოპერატიულ სამძებრო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-16 მუხლი.

¹⁷ იქვე, პირველი მუხლის მე-2 პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტი.

¹⁸ იქვე, მე-16 მუხლი.

¹⁹ იქვე, მე-5 მუხლი.

²⁰ იქვე, მე-17 მუხლი.

ში არსებული ინფორმაციის ნამდვილობა ოპერატიულ წყაროს-თან.²¹

ოპერატიული წყაროს და ანონიმური პირის მიერ მიწოდებული ინფორმაცია ინფორმაციის ერთ-ერთ ფორმაა. სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი გამომძიებლისა და პროკურორის პირდაპირ ვალდებულებას ადგენს, დანაშაულის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში დაიწყონ გამოძიება.²² არც სადავო ნორმები და არც სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის სხვა დებულებები არ გამორიცხავს ოპერატიული წყაროსა და ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას დასაბუთებული ვარაუდის შექმნისთვის აუცილებელი „ფაქტებისა და ინფორმაციის ნუსხიდან“, რომელიც მოითხოვება ჩხრეკის კანონიერად ჩატარებისთვის.²³ კოდექსი ერთმნიშვნელოვნად კრძალავს ანონიმური პირის ინფორმაციის საფუძველზე სისხლისსამართლებრივი დევნის განხორციელებას.²⁴ ჩხრეკის ჩატარებაზე ამგვარი აკრძალვა არ არსებობს. პრაქტიკულად, ნებისმიერი ინფორმაცია დანაშაულის შესახებ უნდა გახდეს გამოძიების დაწყების საფუძველი და სსსკ-ში განსაზღვრული ჩხრეკის ჩატარებისთვის აუცილებელი დასაბუთებული ვარაუდი ზოგადად, „ფაქტებსა“ ან/და „ინფორმაციაზე“ ამახვილებს ყურადღებას, რაც იმის დასკვნის საფუძველს იძლევა, რომ ჩხრეკის კანონიერად ჩატარება შეიძლება განხორციელდეს ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის ინფორმაციის საფუძველზეც.²⁵

4. სასამართლოს ერთგვაროვანი პრაქტიკა

„საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის“ მიერ 2017 წლის თებერვლიდან 2018 წლის თებერვლამდე განხორცი-

---

²¹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 1, 3, 8.

²² საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-100 მუხლი.

²³ იქვე, 119-ე მუხლი.

²⁴ იქვე, მე-101-ე მუხლის მე-3 ნაწილი.

²⁵ იქვე, მე-3 მუხლის მე-11 ნაწილი, 101-ე და 119-ე მუხლები.

ელებული სასამართლო მონიტორინგის საფუძველზე გამოვლინდა ტენდენცია, რამაც კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენა გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული ჩხრეკა-ამოღების საგამონაკლისო ხასიათი. კერძოდ, მონიტორინგმა აჩვენა, რომ ბრალდების მხარე ძირითადი წესის (სასამართლოსთვის შესაბამისი განჩინების გამოცემის მოთხოვნით მიმართვა) უგულებელყოფით ატარებს ჩხრეკასა და ამოღებას და ძალიან ხშირად იყენებს კანონმდებლობით დადგენილ გამონაკლის წესს.²⁶

საინტერესოა საერთო სასამართლოებში დამკვიდრებული პრაქტიკა, თუ რა მიიჩნევა გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული ჩხრეკის საკმარის საფუძველად, ხომ არ ემყარება გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული ჩხრეკის კანონიერების თაობაზე მიღებული სასამართლოს განჩინება ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ ნივთმტკიცებას, ასევე, რა მტკიცებულებებზე დაყრდნობით გამოაქვს სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენი. გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული ჩხრეკის კანონიერად ცნობის თაობაზე თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოტანილი განჩინებების ანალიზით შეიძლება ითქვას, რომ უმრავლეს შემთხვევაში ჩხრეკის საფუძველად მიჩნეულია პოლიციის თანამშრომლის მიერ მიღებული ინფორმაცია, რომელიც წარმოდგენილია საქმეში პატაკის და მისი გამკითხვის ოქმის სახით, ხოლო ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთმტკიცება გამოყენებულია დასაბუთებული ვარაუ-

²⁶ „ბრალდების მხარის მიერ წარმოდგენილი შუამდგომლობებიდან და პროცესზე გაულერებული გარემოებებიდან გამომდინარე დადგინდა, რომ ჩხრეკისა და ამოღების 155 შემთხვევიდან მხოლოდ 13 (8%) საქმეზე ჩატარდა სასამართლოს წინასწარი ნებართვით, ხოლო 142 (92%) საქმეზე - გადაუდებელი აუცილებლობის მოტივით, საიდანაც 92% საქმე სასამართლოს მიერ კანონიერად იქნა ცნობილი. მონიტორინგის შედეგებმა აჩვენა, რომ საგამოძიებო ორგანომ 1 წლის განმავლობაში (2017-2018 წწ) ჩატარებული ჩხრეკა-ამოღებისას, უმეტეს შემთხვევაში, ისარგებლა საგამონაკლისო წესით და ასეთი საგამოძიებო მოქმედებების 92% ჩაატარა გადაუდებელი აუცილებლობის მოტივით.“ იხ., საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის N12 ანგარიში სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის თაობაზე თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, გორისა და თელავის სასამართლოებში, 2018, 97.

დის სტანდარტისთვის.²⁷ რაც შეეხება გამომტყუნებელ განაჩენს, თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ გამოტანილი განაჩენები ძირითადად ეფუძნება მტკიცებულებების იმ ჩამონათვალს, რომელიც მანამდე მითითებული იყო ჩხრეკის კანონიერად ცნობის განჩინებაში, კერძოდ, პოლიციის თანამშრომლის ინფორმაციულ პატაკს, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით სრულად აკმაყოფილებს დასაბუთებული ვარაუდის სტანდარტს, ასევე პოლიციელების გამოკითხვის ოქმებს, პირადი ჩხრეკის ოქმს და ჩხრეკის შედეგად ამოღებულ ნივთიერ მტკიცებულებებს, ექსპერტიზის დასკვნას. გამამტყუნებელი განაჩენი, რომელიც უნდა აკმაყოფილებდეს გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტს, ემყარება იმ მტკიცებულებათა ერთობლიობას, რომელიც საქმეში მოცემული იყო ჯერ კიდევ გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული პირადი ჩხრეკის კანონიერების შემოწმებისას.²⁸

სააპელაციო სასამართლოს პრაქტიკაც მსგავსია და ჩხრეკის ჩატარების საფუძვლად მიჩნეულია პოლიციის თანამშრომლის მიერ კონფიდენტისგან მიღებული საიდუმლო ინფორმაცია, ასევე არის შემთხვევები, როდესაც ჩხრეკისთვის აუცილებელი დასაბუთებული ვარაუდის შექმნისთვის გამოყენებულია ჩხრეკის შედეგები, კერძოდ, ამოღებული ნივთმტკიცება.²⁹ განსახილველი საკანონმდებლო ნორმა განმარტებული აქვს საქართველოს უზენაესი სასამართლოსაც. მის მიერ ნორმის განმარტება უნდა ჩაითვალოს ამ უკანასკნელის შინაარსის გაგების წყაროდ³⁰. სასამართლოს პრაქ-

²⁷ თბილისის საქალაქო სამართლოს 2018 წლის 17 დეკემბრის N11ბ/11815-18 განჩინება; თბილისის საქალაქო სამართლოს 2018 წლის 8 მარტის N10დ/959 განჩინება; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2019 წლის 15 აგვისტოს N11ბ/10359 განჩინება.

²⁸ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 23 აგვისტოს N1/3839-18 განაჩენი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2018 წლის 20 სექტემბრის N1/4217-18 განაჩენი; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 22 აგვისტოს N1/2302-17 განაჩენი.

²⁹ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2012 წლის 7 ნოემბრის N1ბ-555-12 განაჩენი.

³⁰ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ოქტომბრის N1/10/703 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქე

ტიკაში ყოფილა შემთხვევები, როდესაც ოპერატიული ინფორმაციის მიმღები პოლიციელის ჩვენებას (რომელშიც იგი, სხვა რაიმე დამატებითი ინფორმაციის მითითების გარეშე, უბრალოდ გადმოსცემს ოპერატიული ინფორმაციის წყაროს მონათხრობს), როგორც ერთ-ერთ მტკიცებულებას, დაფუძნებია გამამტყუნებელი განაჩენი.³¹

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ერთ-ერთ გადაწყვეტილებაში მკაფიოდ ჩანს, რომ თავად პოლიციელის პატაკი, როგორც მტკიცებულება, საფუძვლად არ დადებია განაჩენს, თუმცა ფაქტია, რომ პატაკის შედგენის ჩვენება, რომელიც ყოველგვარი დამატებითი ინფორმაციის გარეშე, მშრალად გადმოსცემს ოპერატიული ინფორმაციის წყაროს მონათხრობს, შინაარსობრივად არ განსხვავდება პატაკისგან, რომელიც იმავე, მესამე პირის ინფორმაციას გადმოსცემს, ოღონდ წერილობითი ფორმით. ამდენად, სადავო ნორმის მიხედვით, გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანას საფუძვლად შესაძლებელია დაედოს ჩვენება, რომელიც ემყარება სხვა პირის (ოპერატიული წყაროს) მიერ გავრცელებულ ინფორმაციას.³²

რამდენადაც გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებულ ჩხრეკასთან დაკავშირებით არსებობს სასამართლოს ერთგვაროვანი პრაქტიკა, ამიტომაც, ძალიან მნიშვნელოვანია ის რეგულაციები, რომლებიც გამომდინარეობს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილებიდან, ვინაიდან, ფაქტობრივად, იგი ცვლის მანამდე არსებულ პრაქტიკას. გადაწყვეტილებით განისაზღვრა, რომ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისას სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენება, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს („კონფიდენტი“, „ინფორმანტი“) ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, არაკონსტიტუციურია და ძალა-

გიორგი ქართველიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 16.

³¹ იქვე.

³² საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა პალატის 2017 წლის 10 მაისის N96აპ-17 გადაწყვეტილება.

დაკარგულად უნდა იქნეს ცნობილი; ასევე საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტს ეწინააღმდეგება ჩხრეკის ჩატარებისთვის აუცილებელი დასაბუთებული ვარაუდის შესაქმნელად ჩხრეკის შედეგზე მითითება.³³

III. საკონსტიტუციო სასამართლოს

გადაწყვეტილების მოტივაცია

1. ოპერატიული ინფორმაციის

საფუძველზე ჩატარებული ჩხრეკა

მოსარჩელისთვის პრობლემა იყო ჩხრეკის ჩატარება ისეთი ინფორმაციის საფუძველზე, რომლის წყაროს გადამოწმება ვერ ხერხდება სასამართლოს მიერ. მოსარჩელის შემოთავაზებით, იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლოს წვდომა ექნებოდა ინფორმაციის პირველწყაროსთან, აღნიშნული გარკვეულწილად დააბალანსებდა პირადი ცხოვრების უფლების დაუსაბუთებელი და არაგონივრული შეზღუდვის რისკებს. საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს აღნიშნული საკითხი განხილული აქვს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებასთან მიმართებით,³⁴ ის დასაშვებად მიიჩნევს პირადი სივრცისა და კომუნიკაციის კონსტიტუციური უფლების შეზღუდვას კონკრეტული ლეგიტიმური მიზნების მიღწევისთვის, რომელიც ემსახურება სახელმწიფო ან საზოგადოებრივ უსაფრთხოებას ან/და სხვათა უფლებების დაცვას. ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის ინფორმაციის საფუძველზე განხორციელებული ჩხრეკის მიზანია სისხლის სამართლის საქმისთვის რელევანტური საგნის, დოკუმენტის, ნივთიერების ან ინფორმაციის შემცველი სხვა ობიექტის აღმოჩენა და ამოღება. ამ ღონისძიების გატარებით კანონმდებელი უზრუნველყოფს მართლმსაჯულების,

---

³³ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“.

³⁴ საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლი.

სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების და ადამიანის უფლებების ეფექტურ დაცვას.³⁵

საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, წყაროს განსაიდუმლოება მისი ინფორმაციის სასამართლო პროცესზე გადამოწმების მიზნით, ვერ ჩაითვლება საქმეში დასახელებული ლეგიტიმური მიზნების მიღწევის ნაკლებად მზლუდავ საშუალებად. იმ შემთხვევაში, თუ წყაროს არ ექნებოდა კონფიდენციალურობის გარანტი, ის და სხვა პოტენციური პირები თავს შეიკავებდნენ სამართალდამცავ ორგანოებთან მომავალში თანამშრომლობისგან, რაც დააზარალებდა მნიშვნელოვან სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ინტერესებს.³⁶ გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული პირადი ჩხრეკის კანონიერება ეფუძნება გარემოებათა ერთობლიობას, რომელიც ობიექტურ პირს შეუქმნიდა გონივრულ ვარაუდს, რომ საქმისთვის მნიშვნელოვანი ნივთი ინახება კონკრეტულ პირთან ან კონკრეტულ ადგილზე და მის მოსაპოვებლად საჭიროა ძებნა.³⁷ იქიდან გამომდინარე, რომ ყოველი საქმე ინდივიდუალურია, შეუძლებელია იმის ამომწურავად განსაზღვრა, თუ რა გარემოებები შექმნის ან უნდა შექმნას ჩხრეკის შედეგად მტკიცებულების მოპოვების სათანადო მოლოდინი, თუმცა აუცილებელია, ეს გარემოებები რაციონალურად მოაზროვნე ნეიტრალურ დამკვირვებელს ჩხრეკის ჩატარების გონივრულობაზე მიანიშნებდეს.³⁸ ობიექტური გარემოებებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია ჩხრეკის ფაქტი ნეიტრალური მტკიცებულებით ვერ გამყარდეს, თუმცა უნდა დადასტურდეს, რომ უფლებამოსილმა პირმა მიიღო გონივრული ზომები,

³⁵ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II.

³⁶ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2019 წლის 7 ივნისის N1/4/693,857 გადაწყვეტილება საქმეზე, „ა(ა)იპ „მედიის განვითარების ფონდი“ და ა(ა)იპ „ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტი“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 28.

³⁷ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლი.

³⁸ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, III.

რათა უზრუნველყო ნეიტრალური მტკიცებულების მოპოვება. ამის აშკარა მაგალითია, როდესაც საქმის შესწავლის შედეგად ირკვევა, რომ პირის ან მისი მფლობელობის ჩხრეკის პროცესზე ნეიტრალური მონმის დასწრების შესაძლებლობა ობიექტურად არსებობდა და პოლიციელებმა ეს არ უზრუნველყვეს. უფრო მეტიც, თანამედროვე ტექნოლოგიური პროგრესი იძლევა შესაძლებლობას, რომ ჩხრეკის პროცესის ვიდეოგადაღებაც მოხდეს ბრალდების პოზიციის გასამყარებლად. მტკიცებულების სანდოობისადმი მნიშვნელოვან ეჭვს აჩენს ასევე გარემოება, რომ პოლიციელთა უსაფრთხოების დაცვის პირობებში, არსებობდა ჩხრეკის ვიდეოგადაღების რეალური შესაძლებლობა და პოლიციელმა ის არ გამოიყენა.³⁹

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ გაიზიარა მოსარჩელის მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ, თუ პატაკის შემდგენი/მიმღები პირის გამოკითხვის ოქმი ყოველგვარი დამატებითი ინფორმაციის მითითების გარეშე იმეორებს მხოლოდ პატაკში აღწერილ ინფორმაციას ან/და მხოლოდ იმ ინფორმაციას, რომელიც ოპერატიულმა წყარომ მიაწოდა, უნდა ჩაითვალოს, რომ არსებობს ერთი ინფორმაცია, რაც, ცხადია, ვერ შეფასდება ინფორმაციის ან ფაქტების ერთობლიობად. საწინააღმდეგოს დაშვების შემთხვევაში, ფაქტებისა და ინფორმაციის ერთობლიობა ყოველთვის შეიქმნება, რადგან ყოველთვის იარსებებს პოლიციელი, რომელიც დაადასტურებს ოპერატიული წყაროდან ინფორმაციის გადმოცემის ფაქტს და გადმოსცემს იმ ინფორმაციის შინაარსს, რომელიც ოპერატიულმა წყარომ მიაწოდა ან მეტიც, თუ რამდენიმე პოლიციელი გადმოსცემს ინფორმაციის მიმღები პოლიციელის მიერ შედგენილი პატაკის შინაარსს, ფაქტებისა და ინფორმაციის უფრო დიდი ერთობლიობა შეიქმნება და შეიძლება უფრო დამაჯერებლადაც გამოიყურებოდეს, რაც, ცხადია, საღ აზრს მოკლებული მსჯელობაა.⁴⁰

³⁹ იქვე, II, 100-103.

⁴⁰ იქვე, III, 52.

⁴⁰ იქვე, II, 100-103.

მოსამართლემ გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებული ჩხრეკის კანონიერების შემოწმებისას ის ფაქტობრივი გარემოებები უნდა გაითვალისწინოს, რომელიც მის დაწყებამდე არსებობდა. ჩხრეკის ჩატარებამდე მოსამართლის განჩინების მიღების შეუძლებლობა, ბუნებრივია, არ ამარტივებს სამართალდამცავთა მტკიცების ტვირთს, ისინი უნდა მოქმედებდნენ იმ დაშვებით, რომ ჩხრეკის დაწყებამდე არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით, მოსამართლე ჩხრეკის ბრძანებას გასცემდა, ხოლო, თუ სამართალდამცავი ამ სტანდარტს გადაუხვევს, ჩხრეკა უკანონოდ უნდა იქნეს მიჩნეული. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ბუნებრივია, ჩხრეკის შედეგად მტკიცებულების მოპოვების ფაქტი არარელევანტური გარემოებაა იმის გადამოწმებისას, თუ რამდენად სწორად აფასებდა სამართალდამცავი ჩხრეკის ჩატარებამდე დასაბუთებული ვარაუდის არსებობის ფაქტს. შესაბამისად, კონკრეტული ჩხრეკის ჩატარების საჭიროების/აუცილებლობის შეფასებაზე გავლენას არ ახდენს ამავე ჩხრეკის შედეგად სათანადო მტკიცებულებების მოპოვების ფაქტი.⁴¹

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა სასარჩელო მოთხოვნა იმ ნაწილში, რომელიც შეეხება საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილებისა და 121-ე მუხლის პირველი ნაწილის იმ ნორმატიული შინაარსის არაკონსტიტუციურად ცნობას, რომელიც უშვებს ჩხრეკის ჩატარებას ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებული სათანადოდ გადამოწმებული ინფორმაციის საფუძველზე. სასამართლომ ძალადაკარგულად ცნო ნორმის ის შინაარსი, რომელიც უშვებს ჩხრეკის შედეგად ამოღებული უკანონო ნივთის მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობას იმ პირობებში, როდესაც ამოღებული ნივთის ბრალდებულის მფლობელობაში ყოფნა დასტურდება მხოლოდ სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის ჩვენებებით და ამავე დროს, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლებს შეეძლოთ, თუმცა არ მიიღეს სათანადო ზომები ჩხრეკის სანდოობის დამადასტურებელი

⁴¹ იქვე, II-70.

ნეიტრალური მტკიცებულებების მოსაპოვებლად (აღნიშნული ჩანაწერი საკონსტიტუციო სასამართლომ გააუქმა 2021 წლის პირველი ივლისიდან), ასევე ძალადაკარგულად ცნო სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 119-ე მუხლის პირველი და მე-4 ნაწილებისა და 121-ე მუხლის პირველი ნაწილის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც ჩხრეკის შედეგს განიხილავს ჩხრეკისთვის აუცილებელი დასაბუთებული ვარაუდის შექმნის ერთ-ერთ საფუძველად, საქართველოს კონსტიტუციის მე-15 მუხლის მე-2 პუნქტთან მიმართებით.⁴²

2. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადების კონსტიტუციურობა

განსახილველ საქმეზე მოსარჩელე მხარისთვის პრობლემურია აგრეთვე სადავო ნორმის ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანის შესაძლებლობას მხოლოდ ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე ჩატარებული ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთიერი მტკიცებულების და მისგან მომდინარე მტკიცებულებების, ამ ჩხრეკის თვითმხილველი პოლიციის თანამშრომლების ჩვენებების, ჩხრეკა/დაკავების ოქმების და ექსპერტიზის დასკვნის საფუძველზე მაშინ, როდესაც ბრალდებული თავიდანვე აპელირებდა, რომ უკანონო ნივთი მას არ ეკუთვნოდა და ის მას პოლიციელებმა „ჩაუდეს“. აღნიშნული საკითხი განხილულია საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტთან მიმართებით. მოსარჩელე მიუთითებს, რომ ოპერატიული წყაროს კონფიდენციალურობის გამო, ვერც დაცვის მხარისა და ვერც სასამართლოს მხრიდან ვერ ხერხდება იმის გადამოწმება, ნამდვილად ჰქონდა თუ არა ბრალდებულს უკანონო ნივთი და რამდენად რეალურად „ჩაუდეს“. ამას ემატება ისიც, რომ ჩხრეკის თვითმხილველი მოწმეები თავად პოლიციის თანამშრომლები არიან და არ არსებობს

---

⁴² იქვე, III.

ჩხრეკა/ამოღების ღონისძიების ნეიტრალური მოწმით/მტკიცებულებით გადამოწმების ვალდებულება.⁴³

უპირველეს ყოვლისა, აღსანიშნავია, რომ სადავო ნორმის ტექსტი არაორაზროვნად იმეორებს მტკიცებულებათა უტყუარობის კონსტიტუციური პრინციპის მოთხოვნებს და სამართალშემფარდებლისგან მოითხოვს, რომ გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანა მოხდეს მხოლოდ ერთმანეთთან შეთანხმებული, აშკარა და დამაჯერებელ მტკიცებულებათა ერთობლიობის საფუძველზე, რომელიც გონივრულ ეჭვს მიღმა დაადასტურებს პირის ბრალეულობას. მიუხედავად ამისა, კონსტიტუციის მოთხოვნები შეიძლება განსხვავდებოდეს სადავო ნორმის შინაარსისგან, მით უმეტეს, იმის გათვალისწინებით, რომ ამა თუ იმ ნორმამ პრაქტიკაში გამოყენებისას, გარკვეული გარემოებების გათვალისწინებით, კონსტიტუციის საწინააღმდეგო შინაარსი შეიძლება შეიძინოს. სასამართლომ უნდა შეაფასოს არა მხოლოდ სადავო ნორმის ფორმალური შესაბამისობა კონსტიტუციის დანაწესთან, არამედ უნდა დაადგინოს, სადავო ნორმა, თავისი შინაარსიდან გამომდინარე, რამდენად უზრუნველყოფს კონსტიტუციური უფლების არსის დაცვას.⁴⁴

საქართველოს უზენაესი სასამართლო, „როგორც საკასაციო ორგანო, წარმოადგენს საერთო სასამართლოების სისტემაში კანონის განმარტების უმაღლეს და საბოლოო ინსტანციას. შესაბამისად, მის მიერ ნორმის განმარტება უნდა ჩაითვალოს ამ უკანასკნელის შინაარსის გაგების წყაროდ“⁴⁵. საერთო სასამართლოს, მათ შორის, სააპელაციო და უზენაესი სასამართლოს პრაქტიკაში ყოფილა შემთხვევები, როდესაც პირის მიმართ გამამტყუნებელი განაჩენი დამდგარა მტკიცებულებათა ისეთი ერთობლიობით, რომელიც შედგებოდა ოპერატიული წყაროს მიერ მიწოდებული ინფორ-

⁴³ იქვე, II, 2, 3.

⁴⁴ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 15 სექტემბრის N3/2/646 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქე გიორგი უგულავა საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-2.

⁴⁵ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2017 წლის 13 ოქტომბრის N1/10/703 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქე გიორგი ქართველიშვილი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 16.

მაციის საფუძველზე ჩატარებული ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთის (ნარკოტიკული საშუალების ან ცეცხლსასროლი იარაღის), ამ ჩხრეკის თანამონაწილე/დამსწრე პოლიციის თანამშრომელთა თანმიმდევრული ჩვენებების, ჩხრეკისა და დაკავების ოქმების და ქიმიური ექსპერტიზის (რომელიც აღწერდა ამოღებული ნივთის სახეობას/რაობას და ოდენობას) საფუძველზე.⁴⁶

საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლომ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ მისი მიზანი არ არის საერთო სასამართლოების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა რევიზია, მათ შორის, ზემოთ დასახელებულ კონკრეტულ საქმეებზე მტკიცებულებების დასაშვებობის შემოწმება. სადავო ნორმაც და საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტიც სწორედ საქმის განმხილველ, დანაშაულებრივი ფაქტების დამდგენ სასამართლოს აკისრებს ვალდებულებას, სწორად და სამართლიანად გადაწყვიტოს სამხილებს შორის კონფლიქტი და ბრალდებულის უდანაშაულობაში ეჭვის არსებობის შემთხვევაში გამოიტანოს გამამართლებელი განაჩენი. ამდენად, მხოლოდ საერთო სასამართლოს ტვირთია ყოველ ინდივიდუალურ შემთხვევაში, საქმეზე არსებული ფაქტებისა და გარემოებების სრულყოფილი ანალიზის საფუძველზე, ისეთი გადაწყვეტილებების გამოტანა, რომელიც შეესაბამება კანონმდებლობისა და კონსტიტუციის მოთხოვნებს. მტკიცებულების სანდოობის შეფასება ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, გარემოებების სრული და ყოველმხრივი შესწავლის შედეგად, სისხლის სამართლის საქმის განმხილველი სასამართლოს ფუნქციაა.⁴⁷

⁴⁶ დასახელებულ საქმეებზე დაცვის მხარის მიერ მტკიცებულების სახით წარმოდგენილი იყო ბიოლოგიური და დაქტილოსკოპიური ექსპერტიზის დასკვნები, რომლებიც არ ადასტურებდნენ ბრალდებულის დნმ-ს და თითის ანაბეჭდებს ამოღებულ ნივთზე, თუმცა სასამართლომ არ მიიჩნია ისინი საკმარისად იმისთვის, რომ გაბათილებულიყო პოლიციელთა ჩვენებები, რომლებიც მიუთითებდნენ ბრალდებულის მფლობელობიდან უკანონო ნივთის ამოღებაზე.

⁴⁷ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 22 იანვრის N1/1/548 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქე ზურაბ მიქაძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 26.

მტკიცების ტვირთი, რომელიც ბრალდების მხარეს ეკისრება, არ უნდა იქნეს ბოროტად გამოყენებული. „გონივრულმა, ზედმინევნით ზუსტად განსაზღვრულმა საკანონმდებლო ნორმებმა უნდა დააბალანსოს ბუნებრივი უპირატესობა, რომელიც შეიძლება ბრალდების მხარეს დაცვის მხარესთან შედარებით გააჩნდეს და შესაძლებლობა მისცეს ბრალდებულს, სრულყოფილად დაიცვას საკუთარი ინტერესები, რაც, თავის მხრივ, მართლმსაჯულების ინტერესებს ემსახურება. ასეთია კანონის უზენაესობის პატივისცემისა და სამართლებრივი სახელმწიფოს კონსტიტუციური პრინციპების მოთხოვნა. თვითნებობისა და შეცდომის თავიდან აცილება ემსახურება მართლმსაჯულების ინტერესებს, ხელს უწყობს დანაშაულის სათანადოდ გამოძიებას, რეალური დამნაშავის გამოვლენას და შემდგომ მის მსჯავრდებას.“⁴⁸

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გამოძიებისთვის რეალურად ხელთარსებული შესაძლებლობების გამოყენებლობა, რაც დაადასტურებდა/გააამყარებდა პირის წინააღმდეგ არსებულ მტკიცებულებათა ერთობლიობას, მართლმსაჯულების განხორციელების პროცესში ქმნის შეცდომის, თვითნებობის და უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების მნიშვნელოვან რისკებს. აღნიშნულის მიუხედავად, მოქმედი კანონმდებლობა არ ადგენს სამართალდამცავის ვალდებულებას, მოიპოვოს ჩხრეკის სანდოობის უზრუნველყოფი ნეიტრალური მტკიცებულებები მაშინაც კი, როდესაც ეს პოლიციელის უსაფრთხოების ან/და მტკიცებულების განადგურების/გადამალვის საფრთხის შექმნის გარეშე, გონივრულ ფარგლებში მოქმედების შედეგად, შესაძლებელია. კანონმდებლობითა და სადავო ნორმით ვერ ხერხდება არასანდო მტკიცებულების გამოყენებით პირის მსჯავრდების რისკების დაზღვევა.

გადანეწყვიტლების გამოქვეყნების მომენტიდან ძალადაკარგულად იქნა ცნობილი საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-13 მუხლის მე-2 ნაწილის მე-2 წინადადების ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც ითვალისწინებს გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისას, სამართალდამცავი ორგანოს თანა-

⁴⁸ იქვე, II, 24.

მშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენებას, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს („კონფიდენტი“, „ინფორმანტი“) ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, ასევე ის ნორმატიული შინაარსი, რომელიც უშვებს ჩხრეკის შედეგად ამოღებული უკანონო ნივთის მტკიცებულებად გამოყენების შესაძლებლობას, იმ პირობებში, როდესაც ამოღებული ნივთის ბრალდებულის მფლობელობაში ყოფნა დასტურდება მხოლოდ სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის ჩვენებებით, და ამავე დროს, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლებს შეეძლოთ, თუმცა არ მიიღეს სათანადო ზომები ჩხრეკის სანდოობის დამადასტურებელი ნეიტრალური მტკიცებულებების მოსაპოვებლად.⁴⁹

IV. სასამართლო გადაწყვეტილების შეფასება

ისეთი საგამოძიებო მოქმედებები, რომლებიც ტარდება სასამართლოს წინასწარი ნებართვის გარეშე, წარმოშობს იმის საფრთხეს, რომ გამოძიების ჩამტარებელი სუბიექტი შეიძლება გასცდეს თავისი უფლებამოსილების ფარგლებს.⁵⁰ საერთო სასამართლოები თავადვე შენიშნავენ, რომ „ჩხრეკის ან/და ამოღების წარმოებაზე შემდგომი (შემომწმებითი) სასამართლო კონტროლის ეფექტურობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, იმის გათვალისწინებით, რომ პრაქტიკა აჩვენებს, ჩხრეკა-ამოღების აბსოლუტური უმრავლესობა გადაუდებელი აუცილებლობის საფუძვლით, განჩინების გარეშე ტარდება, რითაც საგამოძიებო ორგანოების მხრიდან ამ უფლებამოსილებების ბოროტად გამოყენების კიდევ უფრო მეტი რისკი იქმნება“⁵¹.

---

⁴⁹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2015 წლის 15 სექტემბრის N3/2/646 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს მოქალაქე გიორგი უგულავა საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, III.

⁵⁰ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის მიერ სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის N12 ანგარიში თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, გორისა და თელავის სასამართლოებში. ანგარიში, 2018, 97.

⁵¹ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2016 წლის 14 ივლისის N1გ/1197 განჩინება.

საგამოძიებო ორგანოების მხრიდან თვითნებობის რისკს ზრდის მათი პროფესიული დაინტერესება, როცა სტრუქტურა პასუხისმგებელია წარმატებულ გამოძიებაზე და მის ინტერესში შედის რაც შეიძლება მეტი ინფორმაციის მოპოვება. თუ არ იარსებებს სათანადო კონტროლის მექანიზმი, ბუნებრივია, უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების ცდუნება და რისკებიც მეტი იქნება. ასეთი რისკების მინიმუმამდე დაყვანისთვის აუცილებელი გარანტია სასამართლო.⁵² კანონმდებლობა ადეკვატური მექანიზმებით უნდა ქმნიდეს ისეთ ვითარებას, რომ საჯარო ინტერესების მისაღწევად უფლებაში ჩარევა ხდებოდეს მხოლოდ რეალური აუცილებლობის (გადაუდებელი აუცილებლობის) შემთხვევაში.⁵³

ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა ევროპული კონვენცია იცავს პირადი და ოჯახური ცხოვრების პატივისცემის უფლებას, რაც მოიცავს ასევე პირის უფლებას, მისი საცხოვრებელი დაცული იყოს უკანონო ან/და დაუსაბუთებელი ჩარევისგან სახელმწიფოს მხრიდან, რათა უზრუნველყოფილი იქნეს პირის მშვიდ და დაცულ გარემოში ცხოვრების შესაძლებლობა.⁵⁴ კონვენციის მე-8 მუხლის თანახმად, სახელმწიფოს მხრიდან საცხოვრებლის ჩხრეკა, ამოღება და სხვაგვარი შემოწმება შეიძლება გამართლებული იყოს იმ შემთხვევაში, თუ ზემოაღნიშნული მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ემსახურება ლეგიტიმურ მიზანს, აუცილებელია

⁵² საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2016 წლის 14 აპრილის N1/1/625,640 გადაწყვეტილება საქმეზე, საქართველოს სახალხო დამცველი, საქართველოს მოქალაქეები - გიორგი ბურჯანაძე, ლიკა საჯაია, გიორგი გოცირიძე, თათია ქინქლაძე, გიორგი ჩიტიძე, ლაშა ტულუში, ზვიად ქორიძე, ააიპ „ფონდი ღია საზოგადოება საქართველო“, ააიპ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა - საქართველო“, ააიპ „საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია“, ააიპ „სამართლიანი არჩევნებისა და დემოკრატიის საერთაშორისო საზოგადოება“ და ააიპ „ადამიანის უფლებათა ცენტრი“ საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 55.

⁵³ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2007 წლის 26 დეკემბრის N1/3/407 გადაწყვეტილება საქმეზე, „საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია და საქართველოს მოქალაქე – ეკატერინე ლომთათიძე საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II, 9.

⁵⁴ ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლი.

დემოკრატიულ საზოგადოებაში და ჩარევა არის თანაბარზომიერი. ამასთანავე, სახელმწიფომ უნდა უზრუნველყოს, რომ ეროვნულმა კანონმდებლობამ პირებს მიაწოდოს შესაძლებლობა, საჭიროების შემთხვევაში, ეფექტურად დაიცვან თავი სახელმწიფოს მხრიდან უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებისგან.⁵⁵

ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპულმა სასამართლომ საქმეზე – „კამენზინდი შვეიცარიის წინააღმდეგ“, განსაზღვრა ის სტანდარტები, რაც საჭიროა ჩხრეკა-ამოღების ლეგიტიმურობისთვის.⁵⁶ ევროსასამართლო აღნიშნავს, რომ ჩხრეკის მიმდინარეო-

---

⁵⁵ საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციაციის მიერ სისხლის სამართლის პროცესების მონიტორინგის N12 ანგარიში თბილისის, ქუთაისის, ბათუმის, გორისა და თელავის სასამართლოებში. ანგარიში, 2018, 97.

⁵⁶ *Camenzind v. Switzerland* [ECtHR], App. No.21353/93, 16 December 1997. „ჩხრეკა უნდა ჩატარდეს შეზღუდული რაოდენობის მაღალი სახელმწიფო თანამდებობის პირების ბრძანების საფუძველზე, უნდა ჩაატაროს შესაბამისი სპეციალიზაციის მქონე პირმა, თუ არსებობს ეჭვი ჩხრეკის ჩამტარებელი პირების მიკერძოებასთან დაკავშირებით, მათ აცილება უნდა დაეყენონ; საცხოვრებელში ან სათავსოში ჩხრეკა შეიძლება ჩატარდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს ვარაუდი, რომ ეჭვმიტანილი იქ იმალება, ან ამოსაღები საგანი ან ნივთმტკიცებულება შეიძლება იქნეს აღმოჩენილი; ჩხრეკა არ შეიძლება ჩატარდეს კვირას ან სადღესასწაულო დღეს ან ღამით, გარდა მნიშვნელოვანი და გარდაუვალი საფრთხის არსებობის შემთხვევისა; ჩხრეკის დასაწყისში გამომძიებელმა უნდა წარადგინოს პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტი და სათავსოს მფლობელს აცნობოს ჩხრეკის მიზანი. ასევე ამ უკანასკნელს ან მის ოჯახის წევრს უნდა ეთხოვოს დაესწროს ჩხრეკას; ჩხრეკას უნდა დაესწროს ასევე საჯარო მოხელე, რათა უზრუნველყოს, რომ ჩხრეკამ არ გადაუხვიოს მიზანს; ჩხრეკის ოქმი დაუყოვნებლივ უნდა შედგეს იმ პირების თანდასწრებით, რომლებიც ესწრებოდნენ მას და მოთხოვნის შემთხვევაში მათ უნდა გადაეცეთ ოქმის ასლი და ჩხრეკის ორდერი; დოკუმენტების ჩხრეკა ექვემდებარება სპეციალურ შეზღუდვებს; გარემოების მიუხედავად, ეჭვმიტანილებს აქვთ წარმომადგენლობის უფლება; ნებისმიერ პირს, რომლის მიმართაც გამოყენებულ იქნა საგამომძიებო მოქმედება და რომელსაც აქვს ინტერესი, შემოწმდეს ამ ღონისძიების კანონიერება, უნდა შეეძლოს სასამართლოში გასაჩივრება; თუ არ დადასტურდა ვარაუდი, „ეჭვმიტანილის“ შეუძლია მოითხოვოს ანაზღაურება მიყენებული ზარალისთვის.“ იხ., მჭედლიძე ნ., კორკელია კ., ნალბანდოვი ა., საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისობა ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციისა და მისი ოქმების სტანდარტებთან, 2003, 198-199.

ბისას „განმცხადებლის და სხვა მოწმეების ყოფნა ჩხრეკის ადგილას, მხედველობაში შეიძლება იქნეს მიღებული, როგორც ფაქტორი იმისა, რომ აპელანტს საშუალება აქვს აკონტროლოს ჩხრეკის ფარგლები, თუმცა, ასეთ შემთხვევაშიც, სასამართლოს შესაბამისი ნებართვის ან შემდგომი შემოწმების გარეშე ვერ იქნება გამოირიცხული იმის რისკი, რომ გამოძიებლები უფლებამოსილებას ბოროტად არ გამოიყენებენ“⁵⁷. ევროსასამართლოს მიერ დადგენილი ზემოაღნიშნული სტანდარტები მნიშვნელოვანია, ვინაიდან ეხება ჩხრეკა-ამოღების ყველა იმ ძირითად ასპექტს, რომლის დაუცველობამაც შეიძლება გამოიწვიოს პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის არამართლზომიერი შეზღუდვა. მოთხოვნა, რომელიც გულისხმობს მოწმეების ყოფნას ჩხრეკის ადგილზე, შესაძლებელია ქართულ სინამდვილეშიც იქნეს გამოყენებული. აუცილებელი არ არის, რომ მტკიცებულების სახით წარდგენილ იქნეს ჩხრეკის ვიდეოჩანაწერი, სამართალდამცავი ორგანოების მართლზომიერ ქმედებას კიდევ უფრო გაამყარებდა მოწმე, რომელიც ესწრებოდა ან შეესწრო ჩხრეკის ფაქტს.

საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადანყვეტილება საქართველოსთვის წინადადებულ ნაბიჯია, ვინაიდან სახელმწიფო ვალდებულია დაიცვას გამოძიების პროცესში მონაწილე პირთა, მათ შორის, ბრალდებულის უფლებები. ეს სახელმწიფოს პოზიტიურ ვალდებულებაა.⁵⁸ ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთის ჩხრეკისთვის აუცილებელი დასაბუთებული ვარაუდის შექმნის ერთ-ერთ საფუძვლად განხილვა ყოველად დაუშვებელია, ვინაიდან იგი, ფაქტობრივად, ბრალდებულს ართმევს შესაძლებლობას, ამტკიცოს თავისი უდანაშაულობა მაშინ, როდესაც სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლები არამართლზომიერად მოქმედებენ და როდესაც სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი ბრალდების მხარეს ანიჭებს უფლებამოსილებას, არ და-

⁵⁷ Guide on Article of the European Convention on Human Rights (Right to Respect for Private and Family Life, Home and Correspondence), European Court of Human Rights, 2019, 78.

⁵⁸ ნერდოკი ჯ., როშე რ., ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია და საპოლიციო მომსახურება, ევროპის საბჭო, 2013, 17.

ასახელოს ინფორმაციის ავტორის ვინაობა.⁵⁹ მართებულად იმსჯელა საკონსტიტუციო სასამართლომ, როდესაც აღნიშნული საკითხი განიხილა კონსტიტუციით განმტკიცებული პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებასთან ერთად, ვინაიდან ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთმტკიცების ჩხრეკის ჩატარების საფუძველად მიჩნევა პირდაპირ ხელყოფს ადამიანის პირად ცხოვრებას.

დაუშვებელია გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისას სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენება, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, მაშინ, როდესაც ანონიმური პირის მიერ მითითებული ინფორმაცია, თავისი არსით, შესაძლებელია განიხილოს, როგორც ირიბი ჩვენება.⁶⁰ სასამართლოს მიერ გამოტანილი განაჩენი უნდა აკმაყოფილებდეს გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტს, იგი უნდა ეფუძნებოდეს მხოლოდ უტყუარ მტკიცებულებებს.⁶¹ კონფიდენცისგან მიღებული ინფორმაცია და მის საფუძველზე ჩატარებული ჩხრეკის შედეგად ამოღებული ნივთმტკიცება არ არის საკმარისი გამამტყუნებელი განაჩენის გამოსატანად, როდესაც მხარე აპელირებს, რომ მას ნარკოტიკი „ჩაუდეს“. ასეთ დროს აუცილებელია, საგამოძიებო ორგანომ იზრუნოს დამატებითი მტკიცებულების მოპოვებაზე, როგორიცაა, მაგალითად, მესამე პირის გამოკითხვა, ასევე, ვიდეო ჩანაწერი, ვინაიდან სწორედ სახელმწიფოს აკისრია მტკიცების ტვირთი და ამასთან, აღნიშნული სხვა გარემოება კიდევ უფრო სარწმუნოს გახდიდა მათ კეთლსინდისიერ ქმედებას.⁶² როდესაც სამართალდამცავ ორგანოებს აქვთ შესაძლებლობა და არაფერი უშლით ხელს, უნდა იზრუნონ დამატებითი, ნეიტრალური მტკიცებულების მოპოვებაზე. აღ-

⁵⁹ საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II.

⁶⁰ იქვე, II, 2.1, 81-84.

⁶¹ საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის მე-7 პუნქტი; საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლის მე-11 ნაწილი.

⁶² საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის N2/2/1276 გადაწყვეტილება საქმეზე, „გიორგი ქებურია საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II.

ნიშნულ საკითხს საკონსტიტუციო სასამართლო განიხილავს საქართველოს კონსტიტუციის 31 მუხლის მე-7 პუნქტთან მიმართებით, რომელიც კიდევ ერთხელ ცხადყოფს, რომ გამომტყუნებელი განაჩენი მიღებული უნდა იქნეს უტყუარი მტკიცებულების საფუძველზე. გადაწყვეტილებაში საკონსტიტუციო სასამართლო მართებულად მსჯელობს ამ საკითხზე და მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სრულად თანხვედრა კონსტიტუციის სულისკვეთებას. არ შეიძლება გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანისას სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენება, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას.

IV. დასკვნა

სტატიის ფარგლებში განხილულ იქნა საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2020 წლის 25 დეკემბრის გადაწყვეტილება, რომელიც გადაუდებელი აუცილებლობით ჩატარებულ ჩხრეკას უკავშირდება. უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ საგამოძიებო მოქმედებისთვის კანონმდებლობით დადგენილი ზოგადი წესის გვერდის ავლა ნათელყოფს, რომ სასამართლოს განჩინების გარეშე ხშირად ხდება პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებაში ჩარევა, რასაც კიდევ უფრო ახალისებს სასამართლოების მხრიდან ამგვარ ჩხრეკა-ამოღებათა უმრავლესობის დაკანონება. ჩატარებული ჩხრეკის ღონისძიების კანონიერების შემოწმებისას სასამართლოსთვის მნიშვნელოვანი არაა ჩხრეკის შედეგი, მთავარია, მოსამართლეს შეექმნას შინაგანი რწმენა იმის თაობაზე, რომ საგამოძიებო მოქმედების ჩასატარებლად, დასაბუთებულ ვარაუდთან ერთად, არსებობდა გადაუდებელი აუცილებლობის წინაპირობები. ჩხრეკის ჩატარება შესაძლებელია კონფიდენციალური ინფორმაციის საფუძველზე, თუმცა აქვე წარმოშობს ვალდებულებას, რომ, გარდა გამოწვევის შემთხვევებისა, სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლებმა, უნდა იზრუნონ დამატებითი მტკიცებულების მოპოვებაზე, რომელიც უფრო გაამყარებდა დასაბუთებულ ვარაუდის სტანდარტს.

დაუშვებელია ჩხრეკის შედეგად ამოღებული უკანონო ნივთის მტკიცებულებად გამოყენება იმ პირობებში, როდესაც ამოღებული ნივთის ბრალდებულის მფლობელობაში ყოფნა დასტურდება მხოლოდ სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლების ჩვენებებით და ამავე დროს, სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლებს შეეძლოთ, თუმცა არ მიიღეს სათანადო ზომები ჩხრეკის სანდოობის დამადასტურებელი ნეიტრალური მტკიცებულებების მოსაპოვებლად, ასევე დაუშვებელია გამამტყუნებელი განაჩენის გამოტანა და სამართალდამცავი ორგანოს თანამშრომლის იმ ჩვენების მტკიცებულებად გამოყენება, რომელიც ეფუძნება ოპერატიული წყაროს ან ანონიმური პირის მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას, მსგავსი ინფორმაცია ნამდვილად ვერ დააკმაყოფილებს გონივრულ ეჭვს მიღმა სტანდარტს.

საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება კიდევ ერთხელ ხაზგასმით აღნიშნავს სისხლის სამართლის პროცესში ბრალდებულის უფლებებისა და ინსტერესების მნიშვნელობას, რომელიც აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული ბრალდების მხარის მიერ, რათა არავინ გახდეს უსამართლო გადაწყვეტილების მსხვერპლი. გადაწყვეტილება ფაქტობრივად ცვლის სასამართლოებში დამკვიდრებულ ერთგვაროვან პრაქტიკას და ამკვიდრებს ახალ მექანიზმს, რომელიც შეესაბამება არა მარტო საქართველოს კონსტიტუციას, არამედ ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას.

**LEGALITY OF THE URGENT SEARCH AND ADMISSIBILITY
OF THE EVIDENCE SEIZED AS A RESULT OF THE
SEARCH: ANALYSES OF THE DECISION OF THE
CONSTITUTIONAL COURT OF GEORGIA**

Nino Kartskhia*

The article discusses the decision of the Constitutional Court of Georgia (December 25, 2020) which is related to an urgent search. The decision makes it clear that in practice, the state interferes a right to privacy, without a relevant basis and the evidences seized as a result of it this are often recognized by the courts. In many cases urgent search based on the operative information of the confident and the persons had not enough possibilities to defend their selves. Constitutional Court declared such practice unconstitutional and once again emphasized the importance of the rights and interests of the accused person in the criminal proceedings.

New decision changes the established case law of the ordinary courts and introduces a new mechanism that complies not only with the Constitution of Georgia, but also with the European Convention on Human Rights.

Keywords: Urgent Necessity, Search, Operative Information, Confident, Beyond a Reasonable Doubt, Investigation, Right of Privacy, Evidence.

---

* Ph.D. Candidate at Grigol Robakidze University, Chief Instructor of the Academy of the Ministry of Internal Affairs. orcid.org/0000-0002-3578-9529.